

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **M. B.**

skazanego za przestępstwo z art. 209§1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 24 listopada 2025r.

na posiedzeniu w trybie art. 535§5 k.p.k.

kasacji Prokuratora Generalnego

wniesionej na korzyść skazanego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 14 lutego 2023r., sygn. akt XIV K 1171/22

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Jerzy Grubba

Małgorzata Gierszon

Marek Pietruszyński

UZASADNIENIE

M. B. został oskarżony o to, że w okresie od 5 stycznia 2020 roku do dnia 12 stycznia 2022 roku w bliżej nieustalonym miejscu uchylał się od obowiązku

alimentacyjnego określonego co do wysokości ugodą zwartą w dniu 26 listopada 2014 roku przed Sądem Rejonowym [...] V Wydziału Rodzinny i Nieletnich, sygn. V RC [...] /14 na rzecz syna I. K. w wysokości po 500 złotych miesięcznie, w skutego czego łączna wysokość zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych tj. o czyn z art. 209§1 k.k.

Wyrokiem nakazowym z dnia 14 lutego 2023r., wydanym w sprawie o sygn. akt XIV K 1171/22, Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, przyjmując, że na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości, uznał M. B. za winnego zarzucanego mu czynu, za które to przestępstwo skazał go na karę roku ograniczenia wolności w postaci wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym.

Orzeczenie to uprawomocniło się nie będąc skarżone przez żadną ze stron.

Obecnie kasację od tego wyroku, na korzyść skazanego, wywiódł Prokurator Generalny, zarzucając w niej rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 500§1 i 3 k.p.k., polegające na wydaniu wobec M. B. , w dniu 14 lutego 2023 roku, wyroku w postępowaniu nakazowym, pomimo iż okoliczności popełnienia opisanego w akcie oskarżenia czynu z art. 209§1 k.k. i wina oskarżonego, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, budziły wątpliwości w odniesieniu do czasu popełnienia przez oskarżonego czynu zabronionego, co w efekcie, z rażącym naruszeniem również art. 504§1 pkt 4 k.p.k., doprowadziło do skazania M. B. za przestępstwo z art. 209§1 k.k. popełnione w okresie od 5 stycznia 2020 roku do 12 stycznia 2022 roku, podczas gdy oskarżony został już prawomocnie skazany za występki z art. 209§1 k.k., popełniony na szkodę tego samego małoletniego pokrzywdzonego w okresie od 19 czerwca 2020 roku do 4 stycznia 2021 roku wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 15 lipca 2021 roku o sygn. akt III K 284/21, prawomocnym z dniem 19 sierpnia 2021 roku, a nadto postanowieniem Prokuratora Rejonowego Warszawa-Ursynów w Warszawie z dnia 8 września 2020 roku, sygn. akt PR [...] prawomocnym z dniem 15 października 2020 roku, postępowanie karne przeciwko M. B. o występki z art. 209§1 k.k., popełniony na szkodę tego samego małoletniego pokrzywdzonego w

okresie od 1 listopada 2018 roku do 15 maja 2019 roku oraz w okresie od 14 sierpnia 2019 roku do 18 czerwca 2020 roku zostało prawomocnie umorzone.

Podnosząc tak sformułowany zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna w stopniu wymaganym przez art. 535§5 k.p.k., co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu.

Jak wynika z analizy akt sprawy, Sąd Rejonowy dysponował informacjami dotyczącymi tego, że M. B. był uprzednio karany za przestępstwa z art. 209§1 k.k., co wynikało nie tylko z informacji z Krajowego Rejestru Karnego, ale także z notatki znajdującej się na k. 13, z której jednoznacznie wynika, że postępowanie przeciwko oskarżonemu dotyczyło czynu z art. 209§1 k.k., popełnionego w okresie od 19 czerwca 2020r. do dnia 4 stycznia 2021r., podczas gdy w niniejszym postępowaniu aktem oskarżenia objęto zachowania skazanego w okresie od dnia 5 stycznia 2020r. do dnia 12 stycznia 2022r.

Już choćby ta dokumentacja powinna skłonić organ procesowy do zachowania szczególnej ostrożności i powzięcia wątpliwości co do prawidłowości skonstruowania aktu oskarżenia wniesionego w sprawie. Tymczasem niewłaściwa analiza akt sprawy, zaniechanie dołączenia do nich choćby odpisów wyroków wydanych w jego sprawach, skutkowały przyjęciem, że oskarżony dopuścił się przestępstwa niealimentacji na szkodę małoletniego w okresie, który pozostawał częściowo tożsamy z okresem uchylania się od świadczeń alimentacyjnych, przypisanym M. B. w innym, prawomocnie zakończonym postępowaniu, do tego prowadzonym w tym samym sądzie. Naruszono tym samym zasadę *ne bis in idem*.

Jak bowiem wynika z lektury wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie z dnia 15 lipca 2021r., sygn. akt III K 284/21, M. B. został na jego mocy skazany za przestępstwo niealimentacji na rzecz małoletniego syna I. K. w okresie od 19 czerwca 2020r. do dnia 4 stycznia 2021r. (k. 47 akt III K 284/21). Z kolei z akt prokuratorskich o sygn. akt [...] wynika, że choć wszczęto dochodzenie w sprawie uchylania się od obowiązku alimentacyjnego na rzecz tego samego małoletniego w okresie od dnia 17 sierpnia 2018r. do dnia 5 lutego 2020r. (okres ten

uległ następnie modyfikacji na czas od dnia 1 listopada 2018r. do dnia 15 maja 2019r. oraz od dnia 14 sierpnia 2019r. do dnia 18 czerwca 2020r.) i oskarżonemu postawiono w tej przestrzeni zarzuty, ostatecznie postępowanie w sprawie zostało prawomocnie umorzone wobec ustalenia, że alimenty na rzecz małoletniego były uzyskiwane w drodze egzekucji komorniczej (k. 9, 48, 56).

Biorąc powyższe pod uwagę należało uznać, że Sąd Rejonowy w istocie dopuścił się obrazy przepisów wskazanych w kasacji. Przypomnienia wymaga, że procedowanie w trybie art. 500 k.p.k. możliwe jest jedynie wówczas, gdy na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości. W niniejszej sprawie, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego takie wątpliwości powinny być powzięte w zakresie naruszenia zasady *ne bis in idem*, a co za tym idzie, brak było podstaw do wydania wyroku nakazowego.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy uznając kasację za zasadną, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy zdecydowanie bardziej krytycznej analizie powinien poddany zostać akt oskarżenia, a w konsekwencji Sąd winien zastosować właściwy tryb rozpoznania sprawy - celowym będzie przeprowadzenie rozprawy, podczas której istniejące obecnie wątpliwości dowodowe zostaną usunięte.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]

Jerzy Grubba Małgorzata Gierszon Marek Pietruszyński